

La Lloïl: *la lluita per fer riure*

FRANCINA CIRERA

És una sort que tots coneguem la Lloïl (Dolors Bertran, d'Igualada), perquè intentar plasmar sobre paper tres hores de conversa amb aquesta xerraire de mena és gairebé impossible. És una persona rica en gestualitat i en registres de veu, que omple la conversa amb regals interpretatius sàviament dosificats. La Lloïl no para de regalar paraules, ironia, gags dels seus personatges..., de la mateixa manera que la natura regala neu, pluja o vent. Cap esforç..., aparentment.

Quan plou sembla que ho faci sense pensar-ho, com si el cel improvisés, però tots sabem que perquè el cel finalment descarregui han hagut d'intervenir-hi molts factors: el sol, la condensació, els núvols... Doncs la Lloïl també protagonitza un procés creatiu que finalment acaba amb la construcció d'un personatge o d'una frase enginyosa i que té per resultat fer riure o somriure els qui l'escolten o la miren.

-“A vegades em trobo gent que em diu:
Lloïl demà fem una festa que
presentem no sé què....
Per què no véns a presentar-ho?
I jo els dic: és que necessito temps
per preparar-ho.
—No! Tu venint allà ja està,
ja fas riure, ja fas gràcia!
No, no, no! La gent no ho vol entendre!
Sí que hi ha un marge
d'improvisació i sé que em funciona, però

perquè funcioni la improvisació
has de portar un guió molt ben preparat.”

La base de qualsevol treball de la Lloïl és un guió tan ben consolidat que li permeti deixar-se anar i de tant en tant posar floretes a aquests papers. Ella treballa sempre amb guionistes, però hi fica cullerada des de l'inici. Participa des del primer moment en la confecció d'aquest vestit de paraules que dóna contingut als seus personatges:

”Jo arribo amb unes quantes idees,
les explico al David, el guionista del nou
espectacle de teatre que estrenarem al març,
i ell fa el gruix de la feina de guionatge.
Després traiem i afegim.
I al final, a casa,
vaig fent les meves rectificacions”.

Els guions de la Lloïl han aconseguit tenir denominació d'origen; com diu ella, “tenen segell de la casa”. Explica que va tenir la sort de començar a treballar amb gent com el Puyal o l'Antoni Bassas al *Joc del segle* de TV3: “Sempre vaig fer el que em va agradar. Això em va facilitar poder crear un segell”. Una marca que l'actriu sap que és la que busca el públic quan la va a veure al teatre: “M'agrada sorprendre'ls, però sé que és el que vénen a veure i també m'agrada mantenir-me fidel a aquest humor, perquè és el que em funciona i el que la gent espera de

mi”.

-I com defineixes el teu humor?

“Irònic, subtil, intel·ligent. Humor blanc, que no és sinònim de tou. Humor intel·ligent. Mai grolleria o ofensa. També m’agraden els acudits directes sempre que tinguin enginy. Intento fer diversos nivells de lectura, que es basen en els diversos referents que té la gent. No tothom té els mateixos. Per exemple: la duquessa de Alba. La construcció del personatge per si sol ja fa riure, perquè amb aquella veu i tot plegat... Però si només fas això (la veu i el gest) és molt pobre. Si l’omples de contingut, ja tens un altre nivell de lectura. Els nens en tenen prou amb: *“Hola, soy la duquesa de Alba”*. Als no tan nens els satisfà molt més: *“Estudiad mucho que, si no, sólo podréis aspirar a la nobleza”*. M’agrada combinar aquests dos nivells de riure: la construcció formal del personatge i la teca que hi ha dins. És a dir personatges plens i no plans”.

—Que et puc explicar una anècdota d’això del meu humor?

—Sí, dona, i tant!

“És que em va fer molta gràcia una nena d’uns 15 anys que se’n va anar estudiar als EUA i em va escriure una carta des d’allà perquè havia vist un rètol publicitari que va pensar que a mi m’agradaria molt.

En el rètol hi havia un noi i una noia; ell li deia:

—Que et molesta que fumi?

I ella li responia: —Que et molesta que em mori? Em va agradar molt que pensés que aquest humor és el de la Lloïl.”

La duquessa de Alba, la Sandra, la Vanessa són personatges que la Lloïl s’estima: “Ells i jo formem una gran família”. No té cap intenció de matar-los sinó tot al contrari, de donar-los continuïtat. Els defineix com a personatges tendres, ingenus, i que tenen una vida pròpia. És precisament aquest últim tret el que els permet de continuar vivint. “Si la Sandra s’hagués quedat amb els cops de cabell, el *porfa*, i el *ho juro per Tarzan*, hauríem funcionat uns quants dies i l’hauríem cremat. Aleshores, què vam fer? Vam crear una biografia: la mare del PP, la casa de Llavaneres... La Sandra es podria casar i tenir fills... La Vanessa podria ser la nòvia de Mr. Bean”.

—Això seria molt maco!

“Això seria molt tendre... que es trobessin... El dia que Mr. Bean va venir a Barcelona jo volia fer un gag amb ell, estic segura que li hauria encantat; però, veus, és allò que deïem del guió, es veu que al Rowan Atkinson li agrada preparar les coses moltíssim...” I al final de la frase la Lloïl deixa anar un sospir que ara no sé si és seu o de la Vanessa.

Els sospirs de la Lloïl són ben singulars; respiren una mena d’optimisme escèptic que potser reflecteixen aquesta voluntat de prendre’s la vida tal com guia el seu lema: “Viu i deixa viure i, si pot ser, de tant en tant fes riure”, però també deixen entreveure algun tret personal més amagat: “Ai, sí! Sí que ho sóc, de patidora, sí. Sóc tan patidora que fins i tot em fa patir ser patidora! I cagadubtes, cagadubtes també ho sóc molt”.

De fet, tot i que la carrera li ha anat molt bé, la Lloïl no veia gens clar que amb això del teatre s’hi pogués guanyar la vida, i de joveneta va

estudiar una mica de dret, una mica de filologia catalana i finalment va acabar la carrera de magisteri. Va ser aleshores, quan va ser la *senyoreta* Lloï, quan finalment va decidir-se a estudiar el que des de petita havia decidit que faria sempre: teatre. I amb 23 anys va entrar a l'Institut del Teatre de Barcelona. Va ser després d'haver fet moltes obres a Igualada, des de l'escola com a alumna fins al grup Ers, que primer va dirigir Agustí Coll i més tard Jaume Gomila. El Casal o el gran Bazú van ser els primers escenaris que la Lloï trepitjava. Després, amb Josep M. Flotats, ho faria als teatres de la capital... Però un bon dia, la Lloï va provar de caminar sobre un plató de televisió. També ho va fer amb passa segura. *El Joc del segle* o el *Show de la Lloï* van convertir-la en una actriu coneguda a tot Catalunya i, mentre els catalans la descobríem, ella descobria un món, el de la televisió, que com a mitjà la va fascinar: “A mi em fascina el món de la televisió. Ara bé, la televisió que es fa ara mateix és un rave. És per avorrir-la. La televisió és un mitjà brutal. Arriba a tothom i es podria fer molta feina: educar, informar la gent. I ara el que està fent és desinformant, estupiditzant... Ho trobo esgarriós.”

Malgrat el to, ella continua sent *la Lloï* i a la pregunta: —Quan temps fa que dura això, cinc o sis anys?—, ella respon amb la seva arma: la ironia.

“Mira, això dura des que jo la vaig deixar”.

I ara sí que ens fem un tip de riure.

Respirem i continuem.

—Té data de caducitat això, o no?

“A mi em fa molta por perquè molta gent em diu:

—No pateixis,

que això és la llei del pèndol!—.

Sí, és clar... I si el pèndol ha quedat clavat

allà dalt?”

El panorama televisiu actual desanima la nostra *one woman show*, que tem que en aquest moment el seu humor no tingui cabuda en aquest mitjà de masses: “Mireu-vos el panorama: cada cop l'humor és més groller, més barat, més poc-solta. No té ni cap ni peus, no és intel·ligent. Jo sempre he jugat amb la ironia, la subtila. Potser no hi tinc cabuda, en aquest moment. Ho penso de debò. Alguna hora faig zàping (perquè penso que ho he de fer, al cap i la fi és la meva feina) i penso: jo no m'hi veig aquí, no em veig capaç de fer això, em faria vergonya”.

—Quina és la teva teoria? Per què en aquest moment no hi ha una programació millor a la televisió?

“No, això no només passa a la televisió, també passa al teatre.

Es defineix com: la mediocritat al poder.

No és res més que això.

Aquí, en aquest país, els genis molesten.

Sembla que quan una persona destaca faci mal als altres.

Aleshores la reacció és fer pinya i fer fora el bo.

D'aquesta manera la resta pot anar fent sense trencar-s'hi les banyes,

perquè a prop no hi ha res, ni ningú, que per comparació et pugui fer mal.

I si no mireu què ha passat amb gent com el Flotats o el Lluís Pasqual o el Puyal.

La mediocritat al poder.

I en la televisió la reacció de la gent és molt clara: desaparèixer”.

Ara, la Lloï creu que els programadors de les cadenes s'han acostumat als programes Kleenex d'usar i llençar: “Vinga, fem-ho com surti, si no més bé més malament; i l'endemà un altre. Usar i llençar. No es plantegen res més”. Per contra, la seva manera de treballar inclou un procés de pre-

producció molt llarg i important durant el qual s'escriuen els guions, s'assagen els esquetxos, es treballen les caracteritzacions, la realització...

“Potser l'única manera que podria aconseguir fer un programa al meu gust fóra si jo fos una estrella mediàtica a Espanya.

Però el públic no em coneix.

La professió sí que em coneix, i de fet l'Emilio Aragón m'ha llançat algun cable.

Però, és clar, no ens podem arriscar a fer una pre-producció de tres mesos i que després, a l'hora de la veritat, les audiències no siguin les esperades...”

—Oh, però... per convertir-te en una estrella mediàtica a Espanya hauries de començar a donar-te a conèixer, no?

“Això és com quan la gent jove va a demanar feina:

—Experiència?—

I el jove diu:

—Home, escolti... Com l'adquireixo?”

Ja ho veieu, ni tan sols la Lloïl s'escapa del que sofrim tots els joves. Aquesta lluita per fer riure a ella la deu fer sentir jove, i a nosaltres ens demostra que la vida no és fàcil per a ningú, ni tan sols per a aquells que amb la seva feina ens la intenten fer, precisament, més fàcil. Irònic, oi?

P. D.

Si voleu descobrir els nous personatges de la Lloïl estigueu atents a les cartelleres de teatre a partir del proper mes de març! La Lloïl estrenarà un nou espectacle dirigit per Josep Maria Mestres.

FRANCINA CIRERA (Igualda, 1971) és llicenciada en Ciències de la Informació i màster en Documental de Creació. Actualment treballa com a directora de producció a l'empresa audiovisual Paco Poch & Benecé Documental.

FOTOS: MARC VILA

